

În culisele unui experiment inedit: Internship 2.0, stagiul de practica online organizat de Bondoc & Asociații | Cursanții implicați în program au apreciat comunicarea continua și organizarea fara cusur și ar recomanda oricând aceasta experiența altor studenți. Avocații-mentori spun ca interacțiunea mijlocita de tehnologie a fost capabila sa ofere elementele esențiale pentru un training de calitate

Bondoc & Asociații este una dintre firmele de avocatura cu expunere internațională care a investit constant în formarea noilor generații de experți în Drept. În fiecare vara a organizat stagii de practica la care au fost invitați studenții din facultățile de drept și a primit în echipa, mai apoi, tineri care au "exersat" avocatura în cadrul acestor internship-uri. În 2020, un an în care lumea s-a schimbat, Bondoc & Asociații a trebuit sa se adapteze noilor condiții și sa utilizeze tehnologia pentru a-și pune în practica proiectele. Astfel a

luat naștere primul program de pregătire a studenților în regim online. BizLawyer a urmarit acest experiment inedit și a dialogat cu studenții care au efectuat stagiul din fața calculatoarelor și cu avocații implicați în program. Concluzia? Tehnologia a oferit elementele esențiale necesare pentru un dialog bun și constant. Interacțiunea a fost dinamica și roditoare, sesiunile de training au avut teme diverse, ședințele one-to-one au cuprins discuții pe gradul de ocupare și convorbiri punctuale pe subiectele alocate. Pe scurt, experimentul întins pe șase săptămâni a fost un succes.

Bondoc & Asociații a abordat o atitudine inovativă, gasind cele mai bune soluții în realizarea unor programe de pregătire eficiente pentru studenții incluși în acest prim proiect derulat online.

Mihaela Bondoc, Partner, Coordonator al programului de stagii: „Am dorit sa putem oferi studenților posibilitatea unor stagii utile și la standarde înalte, chiar daca condițiile nu au fost unele obișnuite. Credem foarte mult atât în efortul de echipa, cât și în nevoia oferirii de oportunități fiecărei generații și a implementării unor soluții *out of the box*. Am fost convinsă ca ne vom adapta foarte bine, având în vedere calitățile umane și profesionale ale avocaților din echipa.”

„Daca ar fi sa ma rezum la un singur cuvânt, aş spune ca interacțiunea cu studenții a fost una dinamica. Am reușit sa trecem, într-un interval de timp relativ scurt, prin diverse subiecte, cercetari juridice și analize, astfel încât studenții sa poata simți în cele șase săptămâni de stagiul cum se desfășoara activitatea curentă în cadrul **Bondoc & Asociații**”, a aratat **Diana Savu**, Senior Associate în cadrul **Bondoc & Asociații**.

Pentru viitorii profesioniști din avocatura pregătirea practica este foarte importanta, ajutându-i sa-și sedimenteze cunoștințele teoretice dobândite în timpul cursurilor de la facultate și sa acceseze o serie de informații pe care mediul universitar nu îl pune la dispoziția studenților. În astfel de stagii, în care le stau alături specialiști cu experiența, studenții „fura” din tainele profesiei de avocat și descopera secrete pe care doar cei care lucreaza le știu.

„De-a lungul perioadei de stagiul am dobândit mai multa încredere în abilitățile mele deoarece am fost pusa în situații noi pe care am reușit sa le duc la bun sfârșit prin studiu și atenție sporită. Am învățat ca pentru a putea

practica Dreptul trebuie sa îmi organizez foarte bine timpul și activitățile de pe parcursul unei zile, sa stabilesc sarcinile care sunt prioritare și sa ma ocup de ele de îndată. De asemenea, am învățat ca lucrul în echipa este foarte important pentru reușita unui proiect, am învățat sa comunic și sa cer ajutor în momentele de dificultate, sa fiu deschisa la nou și la noi oportunități de a învăța”, a precizat **Diana Mirea**, unul dintre beneficiarii stagiului de pregătire, chestionata de **BizLawyer**.

Tânara a realizat, în urma acestei experiențe, ca pentru un viitor profesionist în avocatura este important sa fie curios, sa puna întrebări, sa-și dezvolte cunoștințele în cât mai multe domenii.

„În urma acestui stagiu am o viziune mult mai ampla asupra profesiilor juridice și, bineînțeles, asupra profesiei de avocat, în mod special. Am avut ocazia de a cunoaște latura „aplicata” a Dreptului, colaborând cu avocați de cel mai înalt calibru, astfel încât pot spune ca astazi sunt un jurist puțin mai complet. Pe lângă acestea, societatea **Bondoc & Asociații** s-a deosebit față de orice alta societate de avocatura prin gradul de implicare a avocaților în orientarea și pregătirea noastră, organizând saptamânal training-uri și conferințe în care am aprofundat anumite arii ale Dreptului și în urma carora am învățat chestiuni practice. Consider ca acestea reprezinta cunoștințe extrem de utile pentru cariera mea de dupa facultate, care fac diferența față de un student care nu a avut ocazia de a face un stagiu la o societate precum **Bondoc & Asociații**”, susține, la rândul sau, **Eduard Maxim**, un alt student înscris în program.

Acest proiect de pregătire derulat de echipa **Bondoc & Asociații** a reușit sa-i ajute pe tinerii incluși în program sa descopere profesia de avocat, tehnologia permitându-le sa traiasca „pe viu” experiența construirii unui caz.

„Mi-a placut ca am reușit sa aprofundez ramura Dreptului privat, deoarece pâna la acest stagiu am lucrat mai mult pe partea Dreptului public, iar fiecare task m-a ajutat sa înțeleg și mai bine diferite concepte juridice și chiar sa-mi depășesc anumite limite, având mai multa încredere în forțele proprii. Simt cu adevarat ca plec mult mai bogata profesional dupa acest stagiu, chiar daca a fost unul atipic în privința modului de desfășurare, pentru ca am acumulat numeroase cunoștințe juridice, am aplicat ce am învățat pe parcursul acestor ani în facultate, dar m-am dezvoltat și pe latura personala, învățând sa lucrez sub presiune în anumite momente și sa-mi organizez mai bine timpul”, explica studenta **Smaranda Popescu**.

[Descopera oportunitățile de recrutare de pe LegiTeam! GRATUIT.](#)

Dinamism și profesionalism

Profesorii pe care cursanții i-au avut în timpul acestui stagiu întins pe șase saptamâni au abordat pregătirea din mai multe unghiuri, interacțiunea cu studenții fiind una dinamica.

„Interacțiunea cu studentul care mi-a fost repartizat (i.e. *Eduard Maxim*) a fost una dinamică și roditoare. Deși timpul a fost destul de limitat – atât din perspectiva duratei stagiului de practică în sine, cât și din perspectiva timpului disponibil pentru a dialoga cu Eduard, am reușit să abordez atât subiecte teoretice, cât și aspecte cu puternice conotații practice – analize juridice ale unor aspecte mai puțin clare din legislația insolvenței. Finalitatea acestui exercițiu (foarte util) a avut în vedere demonstrarea necesității unor cunoștințe teoretice temeinice care, prin interpretare și aplicare la problema de drept concretă să poată conduce la găsirea și aplicarea celor mai bune soluții juridice. Feedbackul primit a fost unul consistent, fiind evident efortul de documentare și structurare a ideilor propuse cu privire la analiza solicitată – chiar dacă în unele situații un răspuns clar nu putea fi identificat”, amintește **Razvan Agarici**, *Associate Bondoc & Asociații*.

Au fost dezbătute subiecte teoretice diverse, mentorii urmărind cu fiecare student în parte modalitatea în care se pot aplica în practică toate cunoștințele dobândite în timpul orelor de curs de la facultate. De asemenea, au fost abordate diferite cercetări juridice, fiind studiate spețe și cazuri prin care s-au putut exemplifica anumite teorii ale Dreptului.

„Studentii au fost implicați în proiecte diverse pentru a avea ocazia să interacționeze cu o paletă cât mai largă de domenii juridice. Astfel, aceștia au luat parte la sesiuni de training cu teme diverse (cum ar fi, noțiuni de protecția datelor, aspecte de dreptul muncii sau drept bancar, practici de insolvență etc.), au ajutat pe diverse cercetări juridice și analize prin care au sintetizat cercetarea făcută și chiar au interacționat cu reprezentanți ai autorităților pentru a solicita o opinie pe subiecte mai puțin clare. Pentru o bună organizare, am ținut constant discuții one-to-one pentru a discuta gradul de ocupare și, de asemenea, am avut convorbiri punctuale pe subiectele alocate pentru a clarifica eventualele întrebări”, subliniază **Diana Savu**.

La rândul său, **Silviu Vasiliu**, *Associate Bondoc & Asociații*, povestește că studenților le-au fost transmise diverse teme de cercetare, fiind încurajați ca în concluziile asupra cercetărilor să-și exprime propriile opinii. „Răspunsurile primite s-au ridicat la nivelul așteptărilor noastre, demonstrând astfel dorința lor de a excela în viitoarea lor profesie”, punctează avocatul.

Cu această ocazie, tinerii au învățat că în avocatură nu există răspunsuri doar în alb sau negru, realizând că un răspuns în mai multe nuanțe poate expune foarte bine ambele laturi ale unei probleme.

„Cred că la finalul unui lucru bine făcut și care ți-a marcat dezvoltarea sau care te-a făcut să îți conturezi mai bine proiectele profesionale viitoare, poți face un bilanț asupra lucrurilor pe care le-ai asimilat și asupra aceia ce s-a schimbat. Eu pot spune că am deprins și mi-am testat diverse abilități pe care mi le doream, chiar și în acest cadru online, am învățat multe lucruri și am conexas mai multe arii de practică, așa cum mi-am dorit. Am lucrat pe *Healthcare/Pharma & Medical Services*, pe *Data Protection*, *Competition Law*, *Real Estate*, *Commercial* și *Employment*, multe dintre aceste domenii nefiind discutate sau aprofundate la facultate. Deși am atins și niște aspecte pe *Litigii*, mi-am desfășurat activitatea mai mult în zona Consultanței și mi-a plăcut foarte mult. A fost deci, un mediu provocator, dinamic, plin de îmbolduri pozitive”, afirmă **Theona Popa**, student-beneficiar al cursurilor de pregătire.

Studentii au fost impresionați de atmosfera de lucru

Pe tot parcursul programului, avocații echipei **Bondoc & Asociații** au fost în contact permanent cu studenții, carora le-au fost atribuite diferite sarcini menite să le dezvolte abilitățile. Comunicarea s-a purtat atât online, cât și telefonic, mentorii fiind disponibili pentru orice nelămurire a cursantului.

„Am avut o interacțiune permanentă cu studenții aflați în practică, deși, într-adevăr, aceasta a avut loc preponderent

în mediul online. De asemenea, chiar dacă programul de internship s-a desfășurat în principal de la distanță (remote), nu am observat o diferență în ceea ce privește pro-activitatea și implicarea studenților, față de programele anilor anteriori. Atât noi ca mentori, cât și ceilalți colegi ai noștri am fost în permanentă legatură cu studenții, orice sarcină fiind atribuită în scris și ulterior confirmată telefonic. Am apreciat dorința studenților de a ajuta și de a învăța, aceștia îndeplindu-și sarcinile cu profesionalism, iar rezultatul activității desfășurate a fost util în pregătirea materialelor destinate clienților”, detaliaza **Oana Danila**, *Associate Bondoc & Asociații*.

Cursanții au fost impresionați de modul în care s-au purtat cu ei mentorii și de atmosfera de lucru pe care au descoperit-o în cadrul **Bondoc & Asociații**.

Diana Mirea spune că firma de avocatură i-a creat sentimentul de familie, în condițiile în care toți avocații erau dornici să ajute și să creeze o atmosferă cât mai plăcută pentru toate persoanele noi, astfel încât să se simtă confortabil. Toți experții cu care a interacționat s-au arătat întotdeauna receptivi la problemele studenților. „Apreciez empatia și claritatea de care au dat dovadă atunci când ne doream să învățăm lucruri noi. De asemenea, profesionalismul este o trasatură ce îi caracterizează pe toți cei cu care am lucrat”, susține tânără.

De altfel, viitorii avocați au constatat, în timpul acestui program de pregătire, că **Bondoc & Asociații** se deosebește față de majoritatea societăților de pe piață prin atmosfera unică pe care o oferă. „Avocații societății se comportă ca și când ar fi o mare familie, din care am avut și noi bucuria de a face parte timp de 6 săptămâni. Deschiderea și prietenia avocaților, sfaturile oferite și lucrurile „predate” au fost ceva ce, consider eu, rareori un student poate întâlni la avocați cu experiență, adesea prea ocupații de viața de zi cu zi a avocatului pentru a se ocupa de niște tineri studenți. În schimb, în permanența societatea Bondoc și Asociații a fost preocupată de stagiarii săi, astfel încât stagiul să fie o experiență plăcută, dar și utilă”, nuanțează **Eduard Maxim**.

Smaranda Popescu se declară onorată că a avut ocazia să fie „colega” cu adevărați profesioniști ai Dreptului, care au fost dispuși să îi îndrume pe tot parcursul stagiului și să îi facă să se simtă parte din echipă.

„Am colaborat cu avocați de excepție aici. Am apreciat foarte mult faptul că au îmbinat armonios profesionalismul și rigoarea care se cer în această profesie, cu disponibilitatea, solicitudinea, gradul de deschidere și înțelegere către stagiari. Am avut o comunicare foarte bună, mi s-au explicat lucruri și am apreciat că mereu am primit feedback. Mi s-a valorizat munca și mi s-a oferit încredere, iar acolo unde a fost loc de îmbunătățiri, completări, ne-am înțeles. Cred că e foarte important mediul de lucru și energia pe care colegii o impregnează asupra ta. Iar aceste atribute (profesionalismul, diplomația, îngaduința, disponibilitatea) sunt greu de găsit în formula completă, deci nu pot decât să mă consider norocoasă”, completează **Theona Popa**.

Sarcinile pe care le-au primit tinerii au avut legatură directă cu proiecte aflate pe masa de lucru a avocaților **Bondoc & Asociații**. Astfel, cursanții au simțit și ei ce înseamnă să respecti termene, să pregătești un proiect, să oferi mai multe soluții pentru problemele clienților, să cauți răspunsuri la întrebări aparute pe parcursul construirii unei spețe. Rezultatele acestor colaborări dintre studenți și mentorii lor au fost foarte apreciate de avocații **Bondoc & Asociații**, care s-au declarat mulțumiți de modul în care tinerii au abordat stagiul de practică.

„Studenții s-au adaptat rapid la condițiile de desfășurare ale programului de internship, fiind implicați în activitatea zilnică a firmei (cercetări juridice, pregătirea de documente juridice, prezentări etc.). De asemenea, studenții au participat la diverse training-uri organizate în cadrul firmei pe teme variate, care să le sporească nivelul de cunoștințe și să îi ajute în înțelegerea conceptelor cu care au lucrat”, explică **Oana Danila**.

[Intra pe portalul de concurență pentru mai multe articole referitoare la proiectele avocaților din această arie de pra](#)

O experiență inedită

Ineditul acestui stagiu de practică nu a fost doar forma de organizare, cea online, ci și temele abordate. Training-urile organizate au avut în vedere prezentarea unor aspecte introductive în câteva ramuri mai puțin cunoscute studenților la acest moment. Proiectele derulate au urmarit familiarizarea studenților cu o serie de problematice care nu au fost suficient abordate în cadrul mediului universitar.

„Interacțiunea online se poate substitui cu destul de mult succes celei obișnuite, fără a fi necesare eforturi semnificative suplimentare – mai ales având în vedere posibilitatea tehnică de a se organiza videoconferințe. Deși interacțiunea umană nu poate fi neglijată, aceasta având rol și avantaje incontestabile, totuși, raportat la elementele concrete de care a fost nevoie pentru a asigura o cât mai bună interacțiune, considerăm că interacțiunea mijlocită de tehnologie a fost capabilă să ofere elementele esențiale necesare pentru un bun și constant dialog între persoanele implicate, ajutând totodată la construirea unor relații profesionale cu potențial semnificativ”, susține **Razvan Agarici**.

„Pregătirea în regim online se poate desfășura la același nivel cu cea obișnuită/cunoscută, fără eforturi semnificative. E nevoie doar de voință și disciplină (atât de partea studentului, cât și a formatorului) și un grad de implicare puțin mai ridicat. Desigur, interacțiunea umană nu este de neglijat, are avantajele ei și poate că ar fi apropiat mai mult studentul de formator, însă pentru situația dată, credem că am reușit să ridicăm comunicarea online la un nivel care să ne permită să formăm studenții așa cum ne-am dorit și, în același timp, să legăm niște relații care cu siguranță se vor extinde și după sfârșitul acestui stagiului”, completează **Diana Savu**.

Comunicarea, purtată prin intermediul tehnologiei, a fost cheia acestui program de succes. În fiecare dimineață, înainte de începerea orelor de lucru, avocații implicați în proiect discutau telefonic cu studenții organizând agenda pentru ziua respectivă, soluționând eventuale probleme invitate sau răspunzând întrebărilor venite din partea studenților. Prin aceste discuții telefonice, ambele părți aveau de câștigat, fiind fructificate cât mai multe aspecte raportat la experiența celeilalte părți.

Un alt avantaj al stagiului de practică a fost implicarea activă a studenților în cadrul sesiunii de „*Dezbateri și prezentări B&A*”, care deja a devenit tradiție în firma **Bondoc & Asociații**.

O lecție importantă pentru toți cei implicați

Experiența saptămânilor de lucru alături de studenți le-a dovedit avocaților **Bondoc & Asociații** că tehnologia poate permite realizarea unor proiecte de pregătire care se pot desfășura la același nivel cu programele față în față. Eforturile pentru implementarea unor astfel de proiecte nu sunt mari. Definitiv este implicarea ambelor părți: avocați și studenți. Odată stabilită o bună comunicare între părți și un mod de lucru cursiv, lucrurile se derulează firesc, iar studenții au posibilitatea să patrundă în lumea avocaturii.

Razvan Agarici susține că acest proiect a reprezentat o lecție importantă și pentru el, demonstrându-i-se încă o dată că nu există „nu pot”. „Totul ține de setarea mentală și de disponibilitatea la efort a fiecărei persoane implicate într-un proiect”, subliniază avocatul.

„Prin experiența aceasta mi-a fost confirmat un crez mai vechi, anume că oamenii sunt capabili să se adapteze în orice situație. Iar când vorbim despre o sesiune de internship în format exclusiv online, ai nevoie doar de studenți cu poftă de lucru și dorința de cunoaștere, iar studenții noștri au avut din plin din ambele și le mulțumesc și pe aceasta cale”, completează **Diana Savu**.

La rândul său, **Oana Danila** cataloghează programul de internship ca fiind unul inedit, experiența trăită confirmând încă o dată faptul că și domeniul juridic se poate adapta la „noul normal” impus de condițiile actuale.

„Evenimentele din acest an au scos în evidență necesitatea de a fi în permanență capabili de a ne adapta unor situații excepționale. Ușurința cu care studenții s-au adaptat contextului actual este remarcabilă, facilitându-ne și noua interacțiunea cu aceștia”, întărește **Silviu Vasiliu**.

Experiența practicii online i-a surprins plăcut și pe beneficiari. La început, tinerii nu au înțeles prea bine cum se vor derula lucrurile, dar odată început stagiul au descoperit ineditul situației și avantajele oferite de dezvoltarea tehnologiei. „Societatea **Bondoc & Asociații** a făcut o treabă minunată în a organiza un stagiul de practică online care să reprezinte pentru noi o experiență cât mai apropiată de cea a unui stagiul fizic”, susține **Eduard Maxim**.

„Deși am avut parte de un semestru online la facultate în care ne-am acomodat mai mult sau mai puțin cu desfășurarea activității didactice online, efectuarea unui stagiul de practică online este o experiență diferită. Consider că a fost benefică organizarea online, întrucât am comunicat în permanență cu avocații, fiecare din noi s-a adaptat și nu am întâmpinat probleme în realizarea obiectivului internship-ului. Un aspect important care a ajutat la desfășurarea stagiului fără probleme a fost organizarea internă pe care am apreciat-o de la bun început. Singurul dezavantaj a fost că nu am avut ocazia să ne cunoaștem față în față, să interacționăm mai mult și ne-a lipsit uneori atmosfera unui stagiul clasic, însă a fost o experiență inedită pe care aș repeta-o”, arată și **Smaranda Popescu**.

Tinerii implicați în proiect cunoșteau deja firma **Bondoc & Asociații**, dar participarea la acest stagiul de practică și munca alături de echipa le-a oferit ocazia de a vedea cum acționează niște profesioniști în avocatura de business, cum se lucrează în prima linie a Dreptului.

„Am venit aici pentru că am tras eu concluzia, după diverse proiecte desfășurate în colaborare cu **Bondoc & Asociații** prin asociații studențești și după ce am avut ocazia să interacționez mai mult cu avocații din cadrul firmei, că, pe lângă prestigiul firmei pe piața avocaturii naționale și internaționale, aici se îmbină armonios spiritul profesionist, rigoarea, standardele înalte ale muncii cu sollicitudinea, comunicarea fructuoasă și înțelegerea în raport cu studenții”, punctează **Theona Popa**.

„Ne bucurăm de feedback-ul pozitiv primit atât de la studenți, cărora le mulțumesc pentru entuziasmul cu care s-au adaptat situației și pentru efortul depus, cât și de la colegii implicați (atât coordonatori de stagiul, cât și colegi care au susținut diverse – și aș zice numeroase - sesiuni de training) cărora le mulțumesc pentru implicare, pentru timpul și energia dedicate acestui proiect”, a menționat **Mihaela Bondoc**, Partner.

Au cuvântul studenții

Beneficiarii direcți ai acestui stagiul de practică online, studenții implicați în proiectul **Bondoc & Asociații** au declarat, pentru experiența trăită îi va ajuta enorm în traseul pe care și l-au ales. Șansa de a lucra alături de o firmă de top și de a colabora cu o echipă de top a reprezentat pentru acești tineri o reală oportunitate de a învăța de la cei mai buni.

Redam mai jos răspunsurile pe care ni le-au oferit patru dintre cursanții Bondoc & Asociații.

BizLawyer: De ce ați ales programul de internship de la Bondoc & Asociații?

DANA MIREA (foto): Ceea ce m-a atras la acest program de internship a fost faptul ca una din cerințele pentru a fi acceptat reprezintă de rezultatele obținute la examene de Drept civil și Drept comercial, discipline care m-au atras în timpul în care studiat la facultate. Acest aspect mi-a dat de înțeles ca obiectul de activitate al *Bondoc și Asociații* este foarte mult axat pe aceste discipline. Ulterior, am cautat informații și am descoperit ca aveau multe arii de practica ce implicau diverse aspecte ale Dreptului iar acest lucru m-a determinat sa îmi doresc sa învaț cât mai multe aspecte practice ale acestuia în scopul aprofundării informațiilor teoretice.

EDUARD MAXIM (foto): *Bondoc și Asociații* m-a impresionat încă din anul al II-lea de facultate, când am avut ocazia de a participa la o zi de timp de o zi. În acea zi am cunoscut o societate de avocatura deschisa, prietenoasa și care emana profesionalism. Tocmai din aceste motive, anul acesta, când am citit anunțul conform caruia *Bondoc & Asociații* organizeaza un stagiul de practica de vara, am decis să mă înscriu de facut: sa aplic.

SMARANDA POPESCU (foto): Am avut ocazia de a cunoaște echipa Bondoc & Asociații anul trecut prin intermediul proiectului *umbrae justitiae* organizat de Asociația Studenților în Drept unde am petrecut o zi alături de echipa *Bondoc & Asociații*. A fost o experiență foarte frumoasa și țin minte ca am plecat încântata. Mi-am dorit ca stagiul din anul III sa-l petrec la o casa de avocatura bogata experienta profesionala, iar dupa aceasta vizita am considerat ca *Bondoc & Asociații* este cea mai buna alegere, mai ales ca am cunoscut o parte din echipa, având în vedere și obiectul de activitate.

THEONA POPA (foto): Am venit aici pentru ca am tras eu concluzia, dupa diverse proiecte desfășurate în colaborare cu *Bondoc & Asociații* prin asociații studențești și dupa ce am avut ocazia sa interacționez mai mult cu avocații din cadrul firmei, ca, pe lângă prestigiul firmei pe piața avocaturii naționale și internaționale, aici se îmbina armonios spiritul profesionist, rigoarea, standardele ale muncii cu sollicitudinea, comunicarea fructuoasa și înțelegerea în raport cu studenții.

Care ar fi, în opina dumneavoastra, câștigul personal/profesional din acest stagiul?

DANA MIREA: De-a lungul perioadei de stagiul am dobândit mai multa încredere în abilitățile mele deoarece am fost pusă să realizez noi pe care am reușit sa le duc la bun sfârșit prin studiu și atenție sporita. Am învățat ca pentru a putea practica dreptul trebuie să organizez foarte bine timpul și activitățile de pe parcursul unei zile, sa stabilesc sarcinile care sunt prioritare și sa ma ocup de cele mai îndata. De asemenea, am învățat ca lucrul în echipa este foarte important pentru reușita unui proiect, am învățat sa comunic și sa cer ajutor în momentele de dificultate, sa fiu deschisa la nou și la noi oportunități de a învăța. În urma acestui stagiul, am observat ca este foarte important sa fii curios, sa pui întrebări, sa îți dezvolti cunoștințele în cât mai multe domenii, întrucât acestea sunt interdependente. În timpul stagiul de practica mi-a stârnit dorința și curiozitatea de a studia mi mult, de a aprofunda lucrurile pe care deja le știu și de a avea multe opinii și puncte de vedere în legatura cu un anumit subiect.

EDUARD MAXIM: În urma acestui stagiul am o viziune mult mai ampla asupra profesiilor juridice și, bineînțeles, asupra profesiei de avocat, în mod special. Am avut ocazia de a cunoaște latura „aplicata” a dreptului, colaborând cu avocați de cel mai înalt nivel profesional încat pot spune ca astazi sunt un jurist puțin mai complet. Pe lângă acestea, societatea *Bondoc și Asociații* s-a deosebit față de societate de avocatura prin gradul de implicare a avocaților în orientarea și pregătirea noastră, organizând saptamânal traininguri și conferințe în care am aprofundat anumite arii ale dreptului și în urma carora am învățat chestiuni practice. Consider ca acestea

cunoștințe extrem de utile pentru cariera mea de după facultate, care fac diferența față de un student care nu a avut ocazia de a sta la o societate precum *Bondoc și Asociații*.

SMARANDA POPESCU: Mi-a plăcut că am reușit să aprofundez ramura dreptului privat, deoarece până la acest stagiu am avut mult pe partea dreptului public, iar fiecare task m-a ajutat să înțeleg și mai bine diferite concepte juridice și chiar să-mi depășesc anumite limite, având mai multă încredere în forțele proprii. Simt cu adevărat că plec mult mai bogată profesional după acest stagiu, chiar dacă a fost un lucru atipic în privința modului de desfășurare, pentru că am acumulat numeroase cunoștințe juridice, am învățat pe parcursul acestor ani în facultate, dar m-am dezvoltat și pe latura personală, învățând să lucrez sub presiune în anumite momente și să-mi organizez mai bine timpul.

THEONA POPA: Cred că la finalul unui lucru bine făcut și care îți-a marcat dezvoltarea sau care te-a făcut să îți conturezi proiectele profesionale viitoare, poți face un bilanț asupra lucrurilor pe care le-ai asimilat și asupra aceia ce s-au schimbat. Eu am învățat să am deprins și mi-am testat diverse abilități pe care mi le doream, chiar și în acest cadru online, am învățat multe lucruri și am avut mai multe arii de practică, așa cum mi-am dorit. Am lucrat pe *Healthcare/Pharma & Medical Services*, pe *Data Protection*, pe *Competition Law*, *Real Estate*, *Commercial* și *Employment*, multe dintre aceste domenii nefiind discutate sau aprofundate la facultate. Deși am atins și niște aspecte pe *Litigii*, mi-am desfășurat activitatea mai mult în zona Consultanței și mi-a plăcut foarte mult mediul, deci, un mediu provocator, dinamic, plin de îndrumări pozitive.

Ce apreciați la *Bondoc & Asociații* și la avocații cu care ați interacționat?

DANA MIREA: *Bondoc & Asociații* mi-a creat sentimentul de familie, toți avocații erau dornici să ajute și să creeze o atmosferă mai plăcută pentru toate persoanele noi, astfel încât să se simtă confortabil. La avocații cu care am interacționat apreciez faptul că au fost receptivi la problemele pe care le-am întâmpinat în momentele în care nu erau clare sarcinile pe care le aveam de dus la îndeplinire. Apreciez empatia și claritatea de care au dat dovadă atunci când ne doream să învățăm lucruri noi. De asemenea, profesionalismul și trasatura ce îi caracterizează pe toți cei cu care am lucrat.

EDUARD MAXIM: *Bondoc și Asociații* se deosebește față de majoritatea societăților de pe piață prin atmosfera unică pe care o creează. Avocații societății se comportă ca și când ar fi o mare familie, din care am avut și noi bucuria de a face parte timp de 6 săptămâni. Deschiderea și prietenia avocaților, sfaturile oferite și lucrurile „predate” au fost ceva ce, consider eu, rareori un student poate găsi la un avocat. Avocații cu experiența, adesea prea ocupați de viața de zi cu zi a avocatului pentru a se ocupa de niște tineri studenți. În schimb, permanența societatea *Bondoc și Asociații* a fost preocupată de stagiarii săi, astfel încât stagiul să fie o experiență plăcută, dar și învățătoare.

SMARANDA POPESCU: Am apreciat din prima zi deschiderea avocaților, modul în care am interacționat și în care ne-au ajutat. Întotdeauna când aveam nelămuriri erau bucuroși să ne răspundă și să ne ajute. Comunicarea a fost și mai importantă având în vedere că stagiul a fost online și distanța putea să pună probleme, însă am fost conectați mereu și chiar dacă erau ocupați, avocații mereu au găsit timp să ne îndrume. Mă simt onorată că am avut ocazia să interacționez cu câteva săptămâni să fiu „colega” cu adevărați profesioniști care au fost dispuși să ne îndrume pe tot parcursul stagiului și să ne facă să ne simțim parte din echipă.

THEONA POPA: Am colaborat cu avocați de excepție aici. Am apreciat foarte mult faptul că au îmbinat armonios profesionalismul și rigoarea care se cer în această profesie, cu disponibilitatea, solitudinea, gradul de deschidere și înțelegere către stagiari. Am avut o comunicare foarte bună, mi s-a explicat lucrurile și am apreciat că mereu s-a dat un feedback. Mi s-a valorizat munca și mi s-a acordat încredere, iar acolo unde a fost loc de îmbunătățiri, completări, ne-am înțeles. Cred că e foarte important mediul de lucru și în care colegii o împregnează asupra ta. Iar aceste atribute (profesionalismul, diplomația, îngăduința, disponibilitatea) sunt grupate în formula completă, deci nu pot decât să mă consider norocoasă.

Cum a fost experiența acestei practici online?

DANA MIREA: A fost o experiență inedită. La începutul acestei practici nu înțelegeam foarte bine care va fi modalitatea în

comunica, care va fi modul în care vom rezolva sarcini concrete, dar aceste lucruri au fost învățate foarte ușor încă din primă mulțumita tuturor avocaților care ne-au ghidat, care ne-au îndemnat să descoperim mai mult, să rezolvăm probleme concrete interacțiune permanentă atât cu avocații coordonatori, cât și cu ceilalți colegi, ceea ce a facilitat procesul de învățare.

EDUARD MAXIM: Apreciez că stagiul fizic întotdeauna va avea câștig de cauză față de stagiul online. Cu toate acestea, *Bondoc și Asociații* a făcut o treabă minunată în a organiza un stagiul de practică online care să reprezinte pentru noi o experiență apropiată de cea a unui stagiul fizic. În cadrul acestui stagiul am participat la training-uri, am fost în permanentă legătură cu societății și am primit zilnic „research-uri” sau alte chestiuni de făcut, astfel încât am putut ”pipai” profesia de avocat și am lucruri ce ne-ar putea ajuta pe viitor. Așadar, deși nu a fost un stagiul fizic, stagiului de practică la *Bondoc și Asociații* nu i s reproșa nimic, fiind o experiență pe care oricând o pot recomanda altor studenți.

SMARANDA POPESCU: Din momentul în care am aflat că vom efectua stagiul de practică online mi s-a parut o experiență interesantă. Deși am avut parte de un semestru online la facultate în care ne-am acomodat mai mult sau mai puțin cu desfășurarea activității didactice online, efectuarea unui stagiul de practică online este o experiență diferită. Consider că a fost benefică online, întrucât am comunicat în permanență cu avocații, fiecare din noi s-a adaptat și nu am întâmpinat probleme în realizarea obiectivului internship-ului. Un aspect important care a ajutat la desfășurarea stagiului fără probleme a fost organizarea interactivă am apreciat-o de la bun început. Singurul dezavantaj a fost că nu am avut ocazia să ne cunoaștem față în față, să interacționăm și ne-a lipsit uneori atmosfera unui stagiul clasic, însă a fost o experiență inedită pe care aș repeta-o.

THEONA POPA: Practica online a fost o experiență nouă, interesantă, bineînțeles, cu puncte tari și puncte mai puțin tari. Mă bucur că nu s-a simțit vreă problema în comunicare, ba chiar, multe task-uri au fost mai bine comunicate sau mai bine duse la bun sfârșit intermediul explicațiilor scrise, decât ar fi fost, poate, în mediu fizic, când poți să nu intuiești precis așteptările interlocutorului și să îndepartezi de direcțiile avocatului îndrumător. De asemenea, cred că s-a atins pragul de eficiență scontat și uneori, se câștigă în mediu online, cred eu. Pe de altă parte, poate că ne-a lipsit spiritul autentic de lucru face to face, mediul de socializare, mersul la instanțe pentru unii dintre noi. Dar, all in all, a fost o experiență benefică în această perioadă. Oricum, telework and work from home funcționează la fel de bine la toată lumea. Însă, e o alternativă chiar bună care a demonstrat multora că se poate și se poate face într-un stil mai eficient. Bineînțeles, e nevoie de o organizare bună, coeziune, relații de încredere și un ritm comun.

Ce urmează? Care sunt pașii următori?

DANA MIREA: Pentru mine, urmează ultimul an de facultate, un an care se aștepta să fie foarte dificil întrucât la finalul său urmează atât examenul de licență, cât și examenul de admitere la Institutul Național Pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților, dar sunt convinsă că toate informațiile și experiențele dobândite în cadrul acestui stagiul m-au pregătit în mare măsură pentru acele etape viitoare.

EDUARD MAXIM: Urmează ultimul an la facultate, iar după acesta, sunt hotărât, acum mai mult decât niciodată, în urma stagiului făcut, să urmez o carieră (sper că de succes) în domeniul avocaturii!

SMARANDA POPESCU: Urmează un an dificil pentru fiecare dintre noi, urmând să susținem examenele de licență și de admitere în profesie, însă în același timp sunt convinsă că urmează și experiențe din ce în ce mai interesante care ne vor ajuta să ne perfecționăm viitorii juriști. Stagiul de la *Bondoc & Asociații* cu siguranță și-a pus amprenta asupra mea, profesional, dar și personal și cred că va avea un rol important pentru parcursul meu.

THEONA POPA: Îmi doresc să tot fiu surprinsă pozitiv de ce urmează... Urmează un an intens, la finele căruia voi face ceea ce este necesare pentru a intra în Barou, pentru că îmi doresc foarte mult și n-am deviat încă de la această dorință. Și am mai multe proiecte gândite și dezvoltate, dar *Omnia tempus habent*.

Experiența mentorilor

Avocații care au coordonat proiectul au trait și ei alături de tinerii cursanți o experiență inedită, având în vedere ca este primul program de practică organizat online.

Profesioniștii Bondoc & Asociații au răspuns la întrebările BizLawyer, împărtășind cu cititorii publicației noastre lecțiile învățate în timpul acestui internship online.

BizLawyer: Cum a fost, în câteva cuvinte, interacțiunea cu studenții aflați în internship?

RĂZVAN AGARICI (foto): Interacțiunea cu studentul care mi-a fost repartizat (i.e. Eduard Maxim) a fost una dinamică și roditoare. Deși timpul a fost destul de limitat – atât din perspectiva duratei stagiului de practică în sine, cât și din perspectiva timpului disponibil pentru a dialoga cu Eduard, am reușit să abordez atât subiecte teoretice, cât și aspecte cu puternice conotații practice – analize juridice ale unor aspecte mai puțin clare din legislația insolvenței. Finalitatea acestui exercițiu (foarte util) a avut în vedere demonstrarea necesității unor cunoștințe teoretice temeinice care, prin interpretare și aplicare la problema de drept concretă să poată conduce la găsirea și aplicarea celor mai bune soluții juridice. Feedbackul primit a fost unul consistent, fiind evident efortul de documentare și structurare a ideilor propuse cu privire la analiza solicitată – chiar dacă unele situații un răspuns clar nu putea fi identificat.

DIANA SAVU (foto): Dacă ar fi să mă rezum la un singur cuvânt, aș spune că interacțiunea cu studenții a fost una dinamică. Am reușit să trecem într-un interval de timp relativ scurt prin diverse subiecte, cercetări juridice și analize, astfel încât studenții să poată simți în cele 6 săptămâni de stagiul cum se desfășoară activitatea curentă în cadrul Bondoc și Asociații. În majoritatea cazurilor, feedback-ul primit s-a ridicat la înălțimea așteptărilor mele, am văzut în rezultatele lor munca depusă și dedicarea cu care s-au aplecat asupra subiectului. Am observat și urma de supărare pe care au simțit-o atunci când un research nu s-a finalizat cu un răspuns clar (negru pe alb) și mi-am amintit că acest aspect mă supăra și pe mine cel mai tare la început. Cu timpul am învățat (și acum am le-am transmis mai departe studenților) că un răspuns cu mai multe nuanțe, care expune ambele părți ale unei probleme, nu este nici pe departe un răspuns greșit sau incomplet.

OANA DĂNILĂ (foto): Am avut o interacțiune permanentă cu studenții aflați în practică, deși, într-adevăr aceasta a avut loc preponderent în mediul online. De asemenea, chiar dacă programul de internship s-a desfășurat în principal de la distanță (remote), nu am observat o diferență în ceea ce privește pro-activitatea și implicarea studenților, față de programele anilor anteriori. Atât noi ca mentori, cât și ceilalți colegi ai noștri am fost în permanență legați de studenții, orice sarcină fiind atribuită în scris și ulterior confirmată telefonic. Am apreciat dorința studenților de a ajuta și de a învăța, aceștia îndeplindu-și sarcinile cu profesionalism, iar rezultatul activității desfășurate a fost util în pregătirea materialelor destinate clienților.

SILVIU VASILIU (foto): Ineditul contextului actual a generat atât pentru studenții aflați în internship, cât și pentru avocații implicați în coordonarea activității acestora, noi provocări în găsirea soluțiilor astfel încât interacțiunea în mediul online să-și atinga scopul. Deși inițial anticipam anumite dificultăți în relaționarea în mod exclusiv online cu studenții, receptivitatea, promptitudinea și dorința lor de a cunoaște tainele avocaturii au reușit să compenseze orice inconvenient creat de imposibilitatea de a interacționa cu avocații în mediul lor de lucru.

Cum a decurs programul de pregătire? Ce au avut de făcut studenții și cum s-au descurcat?

RĂZVAN AGARICI: La nivelul firmei noastre s-au organizat mai multe training-uri care au avut în vedere

prezentarea unor aspecte introductive în câteva ramuri mai puțin cunoscute studenților la acest moment (elemente din legislația insolvenței, aspecte practice izvorâte din interacțiunea cu Registrul Comerțului, aspecte specifice de real estate etc.), proiecte care și-au propus să expună și alte ramuri care încă nu au fost suficient abordate în cadrul mediului universitar. Pentru o bună organizare dar și pentru a putea vedea care ar fi eventualele probleme întâlnite, de comun acord am stabilit să avem o discuție telefonică în fiecare dimineață, la începutul programului de lucru, astfel încât ambele părți să putem fructifica cât mai multe aspecte raportat la experiența celeilalte părți. De asemenea, studenții au fost implicați activ și în cadrul sesiunii de *“Dezbateri și prezentari B&A”* - care deja a devenit tradiție în societatea noastră (aspect foarte apreciat de către aceștia).

DIANA SAVU: Studenții au fost implicați în proiecte diverse pentru a avea ocazia să interacționeze cu o paletă cât mai largă de domenii juridice. Astfel, aceștia au luat parte la sesiuni de training cu teme diverse (cum ar fi, noțiuni de protecția datelor, aspecte de dreptul muncii sau drept bancar, practici de insolvență etc.), au ajutat pe diverse cercetări juridice și analize prin care au sintetizat cercetarea făcută și chiar au interacționat cu reprezentanți ai autorităților pentru a solicita o opinie pe subiecte mai puțin clare. Pentru o bună organizare, am ținut constant sedințe one-to-one pentru a discuta gradul de ocupare și, de asemenea, am avut convorbiri punctuale pe subiectele alocate pentru a clarifica eventualele întrebări. De asemenea, studenții au fost implicați activ și în cadrul sesiunii de *“Dezbateri și prezentari B&A”* care a devenit o practică uzuală în societatea noastră.

OANA DĂNILĂ: Studenții s-au adaptat rapid la condițiile de desfășurare ale programului de internship, fiind implicați în activitatea zilnică a firmei (cercetări juridice, pregătirea de documente juridice, prezentări etc.). De asemenea, studenții au participat la diverse training-uri organizate în cadrul firmei pe teme variate, care să le sporească nivelul de cunoștințe și să îi ajute în înțelegerea conceptelor cu care au lucrat.

SILVIU VASILIU: Studenților le-au fost transmise diverse teme de cercetare, fiind încurajați ca în concluziile asupra cercetărilor să-și exprime propriile opinii. Răspunsurile primite s-au ridicat la nivelul așteptărilor noastre, demonstrând astfel dorința lor de a excela în viitoarea lor profesie. Totodată, programul Internship 2.0 a inclus o serie de training-uri susținute de avocați cu scopul de a le prezenta studenților pe scurt ce presupune activitatea în cadrul diverselor departamente ale societății (*Banking, Corporate, Data Privacy, Real Estate sau Litigii*).

Considerați ca pregătirea în regim online este viabilă, atinge toate scopurile propuse, sau este un paliativ, o soluție de moment pe care probabil nu o veți repeta ?

RĂZVAN AGARICI: Interacțiunea online se poate substitui cu destul de mult succes celei obișnuite, fără a fi necesare eforturi semnificative suplimentare – mai ales având în vedere posibilitatea tehnică de a se organiza videoconferințe. Deși interacțiunea umană nu poate fi neglijată, aceasta având rol și avantaje incontestabile, totuși, raportat la elementele concrete de care a fost nevoie pentru a asigura o cât mai bună interacțiune, considerăm că interacțiunea mijlocită de tehnologie a fost capabilă să ofere elementele esențiale necesare pentru un bun și constant dialog între persoanele implicate, ajutând totodată la construirea unor relații profesionale cu potențial semnificativ.

DIANA SAVU: Pregătirea în regim online se poate desfășura la același nivel cu cea obișnuită/cunoscută, fără eforturi semnificative. E nevoie doar de voință și disciplină (atât de partea studentului, cât și a formatorului) și un grad de implicare puțin mai ridicat. Desigur, interacțiunea umană nu este de neglijat, are avantajele ei și poate că ar fi apropiat mai mult studentul de formator, însă pentru situația dată, credem că am reușit să ridicăm comunicarea online la un nivel care să ne permită să formăm studenții așa cum ne-am dorit și, în același timp, să legăm niste relații care cu siguranță se vor extinde și după sfârșitul acestui stagiu.

OANA DĂNILĂ: Contextul actual în care ne desfășurăm activitatea este caracterizat de necesitatea de adaptare și de flexibilizare, generând noi orizonturi, unul dintre acestea fiind și desfășurarea de programe de internship online, soluție care este deja implementată cu succes în alte țări. Apreciez că desfășurarea programului de internship în

regim online nu a afectat calitatea programului sau rezultatele acestuia și nici nu a rapit farmecul tradiționalului stagiu de practica al studenților din cadrul Facultății de Drept. Sunt convinsă ca aceasta abordare poate fi avută în vedere și în viitor, eventual chiar sub forma unui mix între prezența fizică în cadrul firmei și desfașurarea de activitate de la distanță.

SILIU VASILIU: Consider ca unul dintre scopurile principale ale unui program de internship este ca studentul să perceapă de la fața locului, ritmul de lucru, modul de interacțiune între departamente și nu în ultimul rând emoția generată de succesul obținut într-un anumit proiect. Prin urmare, consider că pregătirea în regim online trebuie să constituie „o soluție de avarie” utilizată doar în situații excepționale.

Care au fost învățămintele avocaților Bondoc & Asociații din această experiență?

RĂZVAN AGARICI: Personal, mi s-a demonstrat din nou că nu există „nu pot”. Totul ține de setarea mentală și de disponibilitatea la efort a fiecărei persoane implicate într-un proiect. Noul context are un impact semnificativ asupra modului în care unele lucruri sunt duse la îndeplinire, iar în măsura în care există flexibilitate sporită în găsirea unor soluții viabile și capacitate de adaptare la context – aspecte care au existat atât din perspectiva echipei *Bondoc și Asociații*, cât și din partea studenților – consider că programul de internship online s-a bucurat de succesul scontat.

DIANA SAVU: Prin experiența aceasta mi-a fost confirmat un crez mai vechi, anume că oamenii sunt capabili să se adapteze în orice situație. Iar când vorbim despre o sesiune de internship în format exclusiv online, ai nevoie doar de studenți cu poftă de lucru și dorința de cunoaștere, iar studenții noștri au avut din plin din ambele și le mulțumesc și pe această cale.

OANA DĂNILĂ: Cu siguranță acest program de internship a fost unul inedit, această experiență confirmându-ne încă o dată faptul că și domeniul juridic se poate adapta la „noul normal” impus de condițiile actuale.

SILVIU VASILIU: Evenimentele din acest an au scos în evidență necesitatea de a fi în permanență capabili de a ne adapta unor situații excepționale. Ușurința cu care studenții s-au adaptat contextului actual este remarcabilă, facilitându-ne și noua interacțiune cu aceștia.

[Intra pe LadyLawyer.ro și afla mai multe despre activitatea, preocupările și proiectele doamnelor avocat din cele mai importante firme de pe piața locală](#)